

ITINER

	táv	szint	jelzés
Pécsvárad	-----	-----	-----
Zengővár	4,55	430	S
Püspökszentlászló	6,97	446	S, K■
Zobákpusztá	11,38	554	K■
Csurgó-forrás	13,83	614	K
Máré-vár	16,72	799	S+, P
Pásztor-forrás	20,29	994	P
Óbánya	25,44	1105	P, Z+
Stein malom	27,57	1171	K
Réka-vár	28,29	1253	Z
Ötös-úti kunyhó	31,05	1407	Z
Réka-völgy	32,11	1528	Z+
Etelka-forrás /Réka-kunyhó/	33,58	1585	P+
Pécsvárad	38,18	1666	P+, j.n., Z+

**Rendező telefonszáma:
06/70/942-4410**

Várak a Kelet-Mecsekben (Kis-kör)

IGAZOLÁS

Név:		
Rajtidő:		Célidő:
RAJT: Pécsvárad 07.00-08.00	Zengővár /4,55 km/ Püspökszentlászló -Hettyey forrás /6,97 km/	
Zobákpusztá / 11,38 km/ /BÉLYEGZÉS/ 09.00-11.00	Máré-vár / 16,72 km/ /KÓD:...../	Pásztor-forrás / 20,29 km/
Óbánya / 25,44 km/ /BÉLYEGZÉS/	Réka-vár / 28,29 km/ /KÓD:...../	Etelka-forrás / 33,58 km/
	Pécsvárad / 38,18 km/ CÉL:	

Pécsváradi vár

A pécsváradi apátságot a Mecsek oldalában, a „Mons Ferrus”-nál, a Vashegy lábánál I. István király alapította és szentelte fel 1015. augusztus 15-én. Ezzel egyidejűleg pazar bőkezűséggel szerelte fel a templomot, és mintegy 28-30 falu-val ajándékozta meg. Ide telepedett le több társával a lengyel meseritzi kolostor apátja Astrik vagy Ascherik, aki a királyi koronáért járt Rómában. II. Géza uralkodása idején 1141-1162 között leégett, majd újraépült. Az 1241. évi tatárjárás során elpusztított apátságot helyreállításakor már fallal vették körül. IV. Béla király alatt nagy fontosságú hiteles hely lett, apátjai részt vettek a királyi tanácsban. Az egyház befolyását az Anjouk alatt sem vesztette el. A XIV. század közepén, 1357-ben Jordán apát nagy költséggel palotát emeltetett, majd amikor 1391 végén a konvent tagja, Csömémi Imre lett itt apát (1391-1409), a várat szabálytalan alaprajzú, külsőtornyos őrséggé építette ki. Ez időtől kezdik említeni várnagyait is, így 1453-ban Zalai István és Ulrikot. Hunyadi János idejében már 200 főnyi őrsége volt. A közeledő török hírére apátja, az Erdély történetében nagy szerepet játszó Martinuzzi György a vár további megerősítését akarta, ezért anyagi segítségért Ferdinánd királyhoz fordult. A segítség azonban elmaradt, ezért Martinuzzi parancsára Horváth Sándor várnagy a várat felrobbantotta.

A török, miután 1543-ban a várat elfoglalta, azt kijavította, őrséget helyezett el benne, és 150 évig birtokában tartotta. A török kiűzése után az apátságot I. Lipót király idegeneknek adományozta, akik közül csak Zinzendorff Konrád kölni érsek állította helyre 1729-ben. Ekkor kapta mai alapját, és ez időben épült meg a vár északi falának keleti szakaszán az új kapubejárat. Itt a középkorban kapu-szoros volt, melynek középső része szabad ég alatt, míg két vége egy-egy kapu-védő tornyon keresztül vezetett. E két torony ma már nincs meg, csupán a harmadik, késő gótikus tornya áll a vár északnyugati sarkán, amelyhez az alapításkor felszentelt temploma dél felől csatlakozik.

Zengővár

A Hosszúheténytől keletre emelkedő 682 m magas Zengő hegy csúcsán épült kis méretű vár 8-10 m átmérőjű, kör alaprajzú tornyának csekély alapfalmaradványa 1-1,5 m magasságban még áll, és az övező száraz árok, amely feltöltődés ellenére is kb. 2 m mélységben, 3-4 m szélességben ma is

látható. Építésének idején, pusztulásának körülményeit nem ismerjük, történelmünkben nem szerepel. A helység neve első ízben egy 1289-ben kelt oklevélben fordul elő „Heten” alakban, amikor Harsány várához tartozott. A pécsváradi konvent jobbágysai lakták.

Máré-vár

Magyaregregytől mintegy 5 km-re emelkedő Várhegy csúcsán épült a szabálytalan alaprajzú, ötszög alakú, kb. 2 m magas fallal körülvett vár. A vár keletkezésének időpontját és építőjének nevét nem ismerjük, minden bizonnyal azonban a tatárjárás után épült, de első említése csak az 1316-ban kelt oklevélben történik, amikor Károly Róbert király Bogár István mester részére kiadott adománylevelét átírja és megerősíti annak birtokában, ekkor „Castrum Mare” alakban fordul elő. Később, 1347-ben a vele rokon máréi Gunyafiak, Domokos és István itteni részüket 50 márkáért Becsei Töttösnek és Vesszősnek zálogosítják el. E két család 1358-ban egymás közt osztja fel a várat és annak tartozékait. A Gunyafiak 1393-ban visszaszerzik e zálogbirtokait, ami ellen bátmonostori Töttös László 1406-ban és 1407-ben tiltakozik. Gunyafi Mihály e birtok felét 1432-ben a pécsi püspöknek zálogosítja el, de a következő évben már közte és bátmonostori Töttös László között ítéletileg osztják fel a várat és uradalmát. A máréi uradalom örökösödési szerződés alapján 1505 előtt a Várady család tulajdonába került. Amikor Várady István a mohácsi csatában életét vesztette, Mihály nevű bátyja a várat erőszakkal elfoglalta, de Várady Istvánné parancsára Bakics Pál ostrommal visszavette. Pécs elfoglalása után Máré vára is a török birtokába került, s 1545-ben a mohácsi szandzsákhhoz csatolták. Horvát Márk szigetvári várkapitánysága idején rác-törökök és magyarok lakták a várat, akiktől 1561-ben Zrínyi Miklós foglalta el és adta vissza a Várady családnak. A vár valószínűleg a XVI. században löporrobbanás és tűzvész következtében pusztult el, mert a XVII. század végén kelt oklevelek már mint elhagyott romot említik a pécsi püspök birtokában.

Réka-vár

Mecseknádasdtól nyugatra alig 1 km-re a Halász-patak (vagy a nép nyelvén Rák-patak) mellett, a 70 m magas Várhegy lapos tetején találjuk a külső és belső várból állt nádasi vár maradványait. A kb. 205 m hosszú, legnagyobb szélességében 36 m, kelet-nyugat irányban húzódó várudvart terméskőből rakott 3 m vastag fal övezte, melynek maradványai egyes szakaszokon, mintegy 1 m magasságban ma is megvannak. A feltárás során a vár délnyugati részén, a belső vár falánál egy épületnek, valószínűleg az őrség lakásának, és egy kör alaprajzú toronynak falmaradványaira bukkantak. Valószínű ezen a tornyon keresztül vezetett az út a vár felvonóhidás kapujához. A várudvar középső részét egy épületsor zárta le, amely mögött a külső vár oldalán egy 10 m széles, 1,5 m mély árok húzódott. Ez az épületsor feltehetően egyszintes volt, faszindely tetővel fedve, és itt helyezkedett el a palota is. Ezen a részen egy kb. 8x4,5 m méretű, többszintes toronyépület maradványait találták meg, amely valószínűleg ugyan-csak kaputorony lehetett, mert ennek 3 m széles kapubejáratát is feltárták. A vár keletkezésének pontos idejét nem ismerjük. Egyes feltételezés szerint illír vagy kelta eredetű, illetve IX. századi frank építkezés.

II. András pécsi püspöknek 1235-ben kiadott adománylevelében „terra bissenorum de Nadasd”, mint a nádasi britek földjével határos bizonyos földet adományoz a káptalan számára. J. Abbot angol történész leírása szerint 1022-ben Szent István korában két angol herceg jött Magyarországra, akik a királyi udvarba kerültek. Később a király egyikükhöz, Edwardhoz adta feleségül egyik leányát. A Szentek Legendájában olvasható, hogy a király leányának, Agathának házasságából született Szent Margit - Skócia királynője -, kinek szülőhelye feltehetően a nádasi vár lehetett. A vár tényleges létezésére vonatkozó oklevelet a pécsi káptalan 1296-ban adta ki, melyben bizonyítja, hogy a Kórógyi nemzetségből származó Clebus comes utódai „Zelic” (Zselíz) nevű peres birtokra vonatkozóan békés egyezséget kötöttek és ezen oklevélben „possessionis et castris Nadasd”-t említik birtokukként. Egy 1309-ben kelt oklevélben „arx Nadasd”-t szerepel. A nép Rékavárának is nevezi, de ilyen alakban okleveleinkben nem fordul elő. A Kórógyi-fiak hűtlenségbe esve, birtokaikat Károly Róber 1321-ben elvette, de I. Lajos király 1343-ban

László pécsi püspök és testvéreinek Philpus és Philpe-nek „castra Korogh et Nadasd”-t összes tartozékaikkal együtt visszaadta. Zsigmond király 1397-ben Maróti Jánosnak adja érdemeiért más birtokokkal együtt Nadasdot is, valószínű azonban, hogy csak zálogba, mert a Kórógyiak kihaltával, 1473-ban monoszlai Csupor Miklós lett a birtokosa. Bár az adományozások során ez időben a várról nincs említés, de a feltárás annak XV. századi fennállását is bizonyította. Pusztulásának körülményeit nem ismerjük. Lehetséges, hogy véletlen tűzvész során pusztult el, de az is lehet, hogy a török rombolta le a mohácsi csata után, mert ezt követően már nem említik. A vár maradványait a környék lakossága hordta szét lakóházaik, malmaik építéséhez. Az 1777.évi „Visita Canonica” csak rommaradványként említi, míg az 1810.évi egyházi látogatáskor a romok mellett egy rondellaszerű épület romjait is megemlítik, a hozzá csatlakozó épületmaradványokkal.

Hit Pajza Nemzeti Egylet túramozgalmai

Várak a Vértesben
A Bakony őskori és középkori várai
5 kápolna a Somlón
5 kápolna a Szent György-hegyen
4 kolostor útja a Pilisben
Lovagok útján a Kőszegi-hegységben
Szent István zarándokút
Római-kori építészeti emlékek Budapesten
Török építészeti emlékek Magyarországon
Bencés emlékek Magyarországon
Várak és vulkánok a Karancs-Medves vidéken
Dunántúli Várak Teljesítménytúrázója Kupa
Észak-Magyarországi Várak Teljesítménytúrázója Kupa
Magas-Bakony Turistája
Badacsonyi barangolás
Kilátók az Országos Kéktúra mentén